

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ἀνάγνωσμα ἀριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Ἑσωτερικοῦ	Ἑξωτερικοῦ
Ἔτησίᾳ δρ. 12.—	Ἔτησίᾳ φρ. 15.—
Ἑξάμηνος 6,50	Ἑξάμηνος 8.—
Τρίμηνος 3,50	Τρίμηνος 4,50

Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται τὴν 1ην ἐκάστου μηνός.

Περίοδος Β'.—Τόμος 26ος

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ — ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν Ἀθήναις, 20 Ἀπριλίου 1919

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ

Ἑσωτερικ. λεπ. 30. Ἑξωτερικ. λεπ. 35
Θέλλα προηγουμένων ἔτων, ἐπίσης λεπ. 30

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Ἐδριπίδου ἀρ. 38, παρὰ τὸ Βαρθολομαῖον

Ἔτος 41ον.—Ἀριθ. 21

ΧΩΡΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ τοῦ HECTOR MALOT

[Βραβευμένο ἀπὸ τὴν Γαλλ. Ἀκαδημίᾳ]

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'. (Συνέχεια)

Ἡ χώρα ποὺ διασχίζαμε, ἦταν φοβερὰ μελαγχολικὴ καὶ τὴ μελαγχολία τῆς μεγάλων ἀκόμα ἢ σιωπῇ. Ὅσο μακριὰ ἔφθινε τὸ βλέμμα μας, στὸ θαμπὸ ἐκεῖνο φῶς, δὲν ἐβλέπαμε παρὰ γυμνά χωράφια, ἀγροὺς λόφους καὶ δάση κοκκινωπά σὰν καψαλισμένα.

Ὁ ἄνεμος ἐξακολουθοῦσε νὰ φυσᾷ ἀπ' τὸ βορρῆ, μὲ κάποια τάση ὅμως νὰ γυρίσῃ ἀνατολικός. Κι' ἀπὸ κεῖ-πέρα πλάκωναν ὁλοένα σύννεφα χαλκόχρωμα, βαρεῖα καὶ χαμηλά, ποὺ λὲς καὶ κάθονταν στίς κορυφὰς τῶν δέντρων.

Σὲ λίγο, μερικὲς νιφάδες, μεγάλες σὰν πεταλούδες, πέρασαν μπροστὰ ἀπ' τὰ μάτια μας. Ἀνεδοκατέβαιναν καὶ στριφογύριζαν, χωρὶς νὰ πέφτουν στὴ γῆ.

Δὲν εἶχαμε κάνει πολὺ δρόμο καὶ μοῦ φαίνονταν ἀδύνατο νὰ φθάσουμε στὸ Τρουά πρὶν ἀπ' τὸ χιόνι. Αὐτὸ ὅμως δὲν μάνησυχόυσε πολὺ ἔλεγα μάλιστα πὼς ἅμα χιονίζε, θάπερτε ὁ ἀέρας καὶ τὸ κρῦο θὰ λιγίστευε.

Δὲν ἤξερα, βλέπετε, τί θὰ πῇ χιονοθύελλα. Μὰ δὲν ἄργησα νὰ τὸ μάθω, καὶ σὲ τρόπο, ποὺ ποτέ μου δὲν θὰ ξεχάσω αὐτὸ τὸ μάθημα.

Τὰ σύννεφα ποὺ ἔρχονταν ἀπὸ τὸ βορρῆ, εἶχαν πλησιάσει. Μιὰ λάμψη λευκῆ φώτιζε τὸν οὐρανὸν ἔς ἐκεῖνο τὸ μέρος. Κι' ἀπὸ τοὺς κόλπους τοὺς, ποὺ λὲς κι' εἶχαν σχισθῇ, τὰ σύννεφα χιονίζανε.

Τώρα πιά δὲν πετοῦσαν μπροστὰ μας πεταλούδες. Τὸ χιόνι ἀρχισε νὰ πέφτῃ ἄφθονο, πυκνὸ.

— Ἦταν γραφτὸ νὰ μὴ φθάσουμε στὸ Τρουά! εἶπε ὁ Βιτάλης. Τώρα πρέπει νὰ

χωθοῦμε στὸ πρῶτο σπίτι ποὺ θάβανή-σουμε.

Καλὸς ὁ λόγος καὶ τὸν ἄκουσα μὲ χαρά. Μὰ ποῦ θὰ βρίσκαμε τὸ φιλόξενο αὐτὸ σπίτι; Πρὶν μᾶς κρύψῃ τὴ θέα τὸ πυκνὸ χιόνι, εἶχα κοιτάξῃ τὴ χώρα καί, ὅσο ἔφθινε τὸ μάτι μου, δὲν εἶχα ἰδῇ οὔτε σπίτι, οὔτε χωριό, οὔτε τίποτα. Ἀπεναντίας, πλησιάζαμε νὰ μποῦμε ἔς ἓνα δάσος ἀπέραντο, ποὺ ἡ ἄκρη του δὲν φαίνονταν πούθενά, οὔτε μπροστὰ μας, οὔτε στὰ πλάγια μας.

Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ἐλπίζουμε πολὺ πὼς θὰ βρίσκαμε γρήγορα σπίτι. Μπορεῖ ὅμως νὰ ἔπαυε τὸ χιόνι.

Δὲν ἔπαψε. Ἐξακολούθησε καὶ δυνάμωσε.

«Ἐπρεπε πάλι νὰκολουθῶ τὸν κύριό μου...» (Σελ. 153, στ. γ'.)

Σὲ λίγες στιγμὲς εἶχε σκεπάσει τὸ δρόμο ἢ, καλύτερα, ὅτι τὸ σταματοῦσε ἀπάνω στὸ δρόμο: πέτρες, χαμόκλαδα, θάμνους, χορτάρια. Γιατί, σπρωγμένο ἀπὸ τὸν ἄνεμο ποὺ δὲν εἶχε πέσει, ἔτρεχε τρελὰ στὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς καὶ σωρεύονταν ἔς ὅ,τι ἐμπόδιο εὑρίσκε.

Τὸ κακὸ ἦταν ποὺ καὶ μεῖς ἤμασταν ἐν' ἀπ' αὐτὰ τὰ ἐμπόδια. Ὅταν μᾶς κύτταγε, γλιστροῦσε ἐπὶς κυρτὲς ἐπιφάνειες κι' ἔφευγε ὅπου ὅμως εὑρίσκε σχισμὴ, τρύπα, ἔμπαινε μέσα σὰ σκόνη καὶ σὲ λίγο ἔλυωνε.

Ἐγὼ τουλάχιστο τὸ αἰσθανόμουν νὰ μοῦ κατεβαίνῃ ἀπ' τὸ λαιμὸ σὰ νερὸ κρῦο

μὰ κι' ὁ Βιτάλης, ποὺ εἶχε μισανοίξῃ τὴν προβεία του γιὰ ν' ἀναπνέῃ ὁ Καρδούλης, δὲν θὰ προφυλάγονταν καλύτερα.

Ἐξακολούθησαme ὡστόσο νὰ περπατοῦμε, ἐναντία στὸν ἄνεμο καὶ στὸ χιόνι, χωρὶς νὰ μιλοῦμε. Κάθε τόσο μισογυρίζαμε τὸ κεφάλι, γιὰ νὰ νάσασαίνουμε.

Τὰ σκυλία δὲν πηγαιναν πιά μπροστὰ περπατοῦσαν στὰ πόδια μας, σὰ νὰ μᾶς γύρευαν καταφύγιο, ποὺ δὲν μπορούσαμε νὰ τοὺς δώσουμε.

Προχωροῦσαμε ἀργά, μὲ κόπο, τυφλωμένοι, βρεμμένοι, παγωμένοι καί, — ἂν κι' ἀπὸ πολλὴν ὥρα ἤμασταν μέσα στὸ δάσος, — καθόλου προφυλαγμένοι, γιατί τὸ δρόμο τὸν ἔπιανε πολὺ ὁ ἀέρας.

Τὸ καλὸ εἶναι, (μὰ πρέπει τάχα νὰ τὸ πῶ καλὸ;) ποὺ ὁ τρελοβορριάς λίγο-λίγο ἔπεσε. Μὰ τότε τὸ χιόνι δυνάμωσε, κι' ἀντὶ ψιλό, σὰ σκόνη, ἔπερτε πυκνὸ, χοντρό, σχεδὸν μονοκόμματο.

Σὲ λίγα λεπτὰ, ὁ δρόμος σκεπάσθηκε ἀπὸ ἓνα παχὺ χιονόστρωμα, ὅπου περπατοῦσαμε ἀθόρυβα.

Κάθε τόσο, ὁ κύριός μου κοίταξε ἀριστερά, σὰν καὶ νὰ ζητοῦσε. Μὰ δὲν ἐφαίνονταν ἐκεῖ παρα ἓνα μέρος τοῦ δάσους γυμνὸ, γιατί τὸ περασμένο καλοκαίρι εἶχαν κόψει τὰ μεγάλα δένδρα, καὶ τὰ ελαστάρια, ποὺ εἶχαν ἀφίσει νὰ μεγαλώσουν, ἔγερναν τὰ λυγερὰ κλαδιά τοὺς ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ χιονιοῦ.

Τί ζητοῦσε ἔς ἐκεῖνο τὸ μέρος ὁ κύριός μου;

Ἐγὼ δὲν κοίταζα παρὰ ἴσια μπροστὰ μου, στὸ δρόμο, ὅσο μπορούσε νὰ φθάσῃ τὸ μάτι μου, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ ἰδῶ τὸ δάσος νὰ τελειώῃ καὶ κανένα σπίτι νὰ παρουσιάζεται.

Μὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ διαπεράσω τὴ ζοφερὴ ἐκείνη ἀσπράδα σὲ ἀπόσταση μόλις λίγων μέτρων, τάντικειμένα σκοτίζονταν, χάνονταν καὶ δὲν ἐβλεπα παρὰ τὸ χιόνι, ποὺ ἔπερτε ὁλοένα πυκνότερο καὶ μᾶς τύλιγε, θάλεγε, στοὺς κόμπους ἐνὸς ἀπέ-

ΤΟ ΜΟΥΛΑΡΙ ΤΟΥ ΠΑΠΑ

[«Γράμματα από το Μύλο μου»
του Alphonse Daudet]

Στόν τόπο μας, — στην Προβηγκία, — δεκαπέντε μίλλια ολόγυρ' από το Μύλο μου, όταν θέλουνε να πουνε για κάποιονε πώς κρατάει πικά μέσα του, πώς είν' εκδικητικός, «Νά φυλάγεται, πού λέγουν, απ' αυτόν τόν άνθρωπο» είναι σάν τὸ μούλαρι τοῦ Πάπα, πού ἐφτά χρόνια τὴ φύλαξε τὴν κλωτσιά του».

Ἀπ' όλες τὶς ὁμορφες παροιμίες καὶ τὰ ρητά, πού οἱ χωριάτες τῆς Προβηγκίας στολίζουνε, σάν μὲ χρυσόνεμα, τὴν ὁμιλία τους, δὲν ξέρω ἄλλο λόγο πὶς χαριτωμένο καὶ πὶς περιεργό. Καὶ πολὺν καιρὸ παιδεύτηκα γιὰ νὰ βρῶ ἀπὸ πού μποροῦσε νὰ βγῆκε αὐτὴ ἡ παροιμία, ποῖο νάταν τάχα αὐτὸ τὸ μούλαρι τοῦ Πάπα καὶ τί κλωτσιά νάταν αὐτὴ, πού ἐφτά χρόνια τὴν ἐφύλαξε!

Κανείς δὲν μποροῦσε νὰ μοῦ τὸ ξηγήσῃ. Οὔτε αὐτὸς ὁ Φραντὲς ὁ Μάμας, ὁ γέρω - τραγουδιστὴς μου μὲ τὸ πῖπερο, πού ξέρεῖ ὡς τόσο ἀπ' ἐξω κι' ἀνακατωτὰ ὅλο τὸ παραμυθολόγι τῆς Προβηγκίας. Φαντάζεται μόνο, σάν ἐμένα, πὺς θάταν παλιὰ ἱστορία, ἀπὸ τὸν καιρὸ πού οἱ Πάπηδες μένανε στὸ Ἀβινιόν (*), μὰ κι' αὐτὸς ἀκουστὰ μόνο τὴν παροιμία εἶχε.

— Νὰ σὰς πῶ πού θὰ τὸ βρῆτε, αὐτὸ πού γυρεύετε; μοῦ λέει μιὰ μέρα. Στὴ «Βιβλιοθήκη τῶν Τζιτζικιῶν».

Μοῦ καλοφάνηκε ἡ ἰδέα του. Ἡ «Βιβλιοθήκη τῶν Τζιτζικιῶν» ἦταν στὴν πόρτα μου καὶ χωρὶς νὰ χάσω καιρὸ, πῆγα καὶ κλείστηκα γιὰ ὀχτὼ μέρες.

Τὶ περίφημη Βιβλιοθήκη, θαυμάσια πλουτισμένη, ἀνοιχτὴ μέρα - νύχτα στοὺς ποιητὰς!.. Ἐχε γιὰ νὰ σὰς ὑπηρετοῦν κάτι χαριτωμένους μικροὺς Βιβλιοθηκάρους πού, παίζοντας τὰ κύμβαλα, σὰς τραγουδοῦν ὀλημερίς. Πέρασα κεῖ χάμω ἡμέρες ἐξαίσιες καὶ ὑστερα ἀπὸ μιὰς ἐβδομάδας μελέτη, — ξάπλωμα μὲ τὴν ῥάχη στὴ λιακάδα, — βρῆκα στὸ τέλος ὅ,τι γύρευα: τὴν ἱστορία τοῦ μούλαρι τοῦ καὶ τῆς ξακουστῆς κλωτσιᾶς, πού τὴν εἶχε φυλαχμένη ἐφτά χρόνια.

Ἡ ἱστορία εἶναι ἀπλοϊκὴ, μὰ ὁμορφὴ καὶ θὰ βάλω τὰ δυνατά μου νὰ σὰς τὴν πῶ, ὅπως τὴν διάβασα χθὲς τὸ πρωὶ σ' ἕνα παλιὸ χειρόγραφο, πού εἶχε τὸ χρώμα τοῦ καιροῦ, πού μύριζε ἐξερὶ λεβάντα καὶ πού εἶχε γιὰ εὐρατήρια κάτι λεπτότατες, μακριὲς κλωστὲς Ἀράχνης...

* Οποῖος δὲν εἶδε τὸ Ἀβινιὸν τὸν καιρὸ

(*) Ἀπὸ τὸ 1309 ὅς τὸ 1377, ἡ πόλις Ἀβινιὸν ἦταν ἡ καθέδρα τῆς Παπικῆς. Τὸ 1348, ὁ πάπας Κλήμης Δ' τὴν ἀγόρασε ἀπὸ τὸν Οἶκο τῆς Προβηγκίας κι' ἡ πόλις ἔμεινε στὴ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία ὡς τὸ 1791, ὅταν ἐνώθηκε μὲ τὴ Γαλλία. — Σ. τ. Μ.

πού μένανε καὶ οἱ Πάπηδες, δὲν εἶδε τίποτα στὸν κόσμῳ! Γιὰ κέρη, γιὰ ζωὴ, γιὰ κίνηση καὶ γιορτές, καμμιά πολιτεία δὲν μποροῦσε νὰ τῆς παραβγῇ.

Ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ λιτανεῖς καὶ πανηγύρια. Οἱ δρόμοι στρωμένοι μὲ λουλούδια, στολισμένοι μὲ γιρλάντες. Ἀπὸ τὸν ποταμὸ ἐφθάναν, μέσα σὲ σημαιοτόλιστες γαλέρες, οἱ καρδινάλιοι, ντυμένοι στὰ κόκκινα, μὲ τὰ λάβαρα μπροστά. Στὶς πλατεῖες, ἀπὸ ἔδω οἱ στρατιῶτες τοῦ Πάπα τραγουδοῦσαν λατινικά, παρακάτω οἱ καλόγεροι πού ζητοῦσαν ἐλεημοσύνες, κτυποῦσαν τὰ ξυλένια τους κρόταλα. Ἐπειτα, ἀπὸ τὴ σοφίτα ὡς τὸ ὑπόγειο, στὰ σπῖτια πού σὰν μελίσσια γύρω ἀπὸ τὴν κυψέλη, στριμώχνονταν ὀλόγυρα στὸ Παπικὸ Παλάτι, ἀκουόταν τὸ τικ-τάκ τῶν ἀργαλειῶν πού ἐφτιαναν νταντέλλες, τὸ σύρε κι' ἔλα τῆς σάϊτας πού ὕραινε τὰ χρυσὰ φελόνια, τὸ τσούκου-τσούκ τῶν σφυριῶν πού δούλευαν τὰ χρυσὰ μπρίκια γιὰ τὴ λειτουργία, τὰ ἀρμόνια πού κουρδίζανε τὰ ὄργανα, τὰ ψαλίσματα τῶν κεντηστῶν καὶ τί δὲ θέλεις ἄλλο! Καὶ ἀπάνω σ' ὅλα αὐτὰ, ἀπλώνονταν ὁ ἥχος τῆς καμπάνας, καὶ πάντα ἀπ' ἐκεῖ κάτω, κατὰ τὸ γεφύρι, ἐφτανε τὸ βογκητὸ τῶν ταμπούρων. Γιατὶ στόν τόπο μας, ὅταν ὁ κοσμάκης εἶναι εὐχαριστημένος, χορεύει, ὅλο χορεύει. Καὶ καθὼς οἱ δρόμοι μὲς στὴν πολιτεία ἦταν στενοὶ ἐκεῖνον τὸν καιρὸ καὶ δὲ χωροῦσαν τόσες φαραντόλλες, τὰ πῖπερα καὶ τὰ ταμπούρα πῆγαιναν καὶ στέκονταν ἀπάνω στὸ γεφύρι τοῦ Ἀβινιὸν καὶ κεῖ, στοῦ Ροδανοῦ τὸλόδροσο ἀγεράκι, χορεύαν νύχτα-μέρα, χορεύαν ὀλοένα. (*)

Τὶ εὐτυχισμένοι καιροί! Τὶ καλὸτυχη χώρα! Γιὰ πέστε καὶ σεῖς: Κοντάρια στρατιωτῶν πού δὲν τρυπούσανε φυλάκες πού, ἀντὶ γιὰ φυλακισμένους, βάζανε τὸ κρασί γιὰ νάναί στὴ δροσιά! Ὁξω στώχεια, ὅξω πόλεμος. Νὰ ἡ ζωὴ τους. Ἐτσι ξέρανε νὰ κυβερνοῦν τὸ λαὸ τους οἱ Πάπηδες τῆς Προβηγκίας. Γι' αὐτὸ κι' ὁ λαὸς τους τόσο τοῦς ἀγαποῦσε καὶ τοῦς ἀποθυμοῦσε σάν ἐφυγαν.

Ἀνάμεσα σ' ὅλους, ἕνας ἦταν πού ξεχώριζε: ἕνας γεροντάκος πού τὸν λέγανε Βονιφάτιο. Ἀ! τί δάκρυα χύθηκαν στὸ Ἀβινιὸν, ὅταν πέθανε! Αὐτὸς ἦταν Πάπας, Πρίγκιπας ἀληθινός. Καὶ τόσο εὐγενικός, τόσο καταδεχτικός. Σοῦ χαμογελοῦσε τόσο γλυκὰ πάνω ἀπὸ τὸ μούλαρι του. Κι' ὅταν περνοῦσε ἀπὸ κοντά του, εἶτε ὁ πὶς φτωχὸς τοῦ Ἀβινιὸν δουλευτῆς ἤσουν, εἶτε ὁ μεγάλος δικα-

(*) Ὁ συγγραφεὺς θυμᾶται καὶ θυμίζει ὁδὸ τὸ περίφημο παλιὸ τραγοῦδι:

Sur le pont d'Avignon
On y danse, on y danse...
Σ. τ. Μ.

στής, σοῦ εἶδνε τὴν εὐλογία του τόσο εὐγενικά! Ἀληθινὸς Πάπας τοῦ Ὑετό, τοῦ τόπου τῆς εὐτυχίας, μὰ καὶ τῆς Προβηγκίας, μ' ἕνα χαμόγελο λεπτὸ στὸ στόμα καὶ μ' ἕνα κλαδάκι μαντζουράνας στὸ σκούφο του.

Τὸ μοναδικὸ καπρίτσιο, ἡ μόνη ἀγάπη πού εἶχε ὁ καλὸς Ἀρχοντας, ἦταν τὸ ἀμπέλι του. ἕνα μικροῦτσικο ἀμπέλακι πού μονάχος του τὸ εὐτεψε, τρία μίλλια μακριὰ ἀπὸ τὸ Ἀβινιὸν, ἀνάμεσα στὶς μυρτιὲς τοῦ Σατὼ-Νέφ.

Κάθε Κυριακὴ, ὕστερ' ἀπὸ τὸν Ἑσπερινό, ὁ ἄξιος Ἀρχοντας πῆγαινε νὰ τοῦ κάμῃ τὴ λάτρα του. Κι' ὅταν ἐφτανε κεῖ ψηλά, στόν καλὸ τὸν ἥλιο, μὲ τὸ μούλαρι του στὸ πλάγι καὶ τοὺς καρδινάλιους του ὀλόγυρα, ξαπλωμένους στὰ ριζόδεντρα, ἄνοιγε ἕνα μπουκαλάκι μὲ κρασάκι τοῦ ἀμπελιῶ του, — αὐτὸ τὸ ὁμορφο κρασί, τὸ κόκκινο σάν τὸ ρουμπίνι, πού γέννηκε ξακουστὸ ἀπὸ τότες μὲ τὴν ὀνομασία «Σατὼ-Νέφ τοῦ Πάπα», — καὶ τὸ δοκίμαζε μὲ μικρὲς - μικρὲς γουλιές, κοιτάζοντας τὰμπέλι του μὲ μάτι τρυφερό.

Κι' ὅταν τέλειωνε τὸ μπουκαλάκι κι' ἐπερτε πιά ἡ μέρα, γύριζε χαρωπὸς στὴν πολιτεία, καὶ πίσω του ὅλη ἡ Ἁγία ἀκολουθία. Μὰ σὰν περνοῦσε τὸ γεφύρι τοῦ Ἀβινιὸν, ἀνάμεσα στὰ ταμπούρα καὶ στὶς φαραντόλλες, τὸ μούλαρι πού τρελλαίνονταν γιὰ μουσική, ἔπαιρνε ἕνα βῆμα πηδηχτοῦλικο καὶ ὁ ἴδιος ὁ Πάπας κρατοῦσε τὸ ρυθμὸ τοῦ χοροῦ κουνώντας τὸ σκουράκι του.

Σκανδαλίζονταν οἱ καρδινάλιοι, μὰ εὐχαριστιότανε ὁ κοσμάκης κι' ἄλλο πιά δὲν ἀκουγες ἀπὸ παντοῦ: «Ἀ! τί καλὸς Πάπας! τί ἄξιος ἀρχοντας!»

Ὑστερ' ἀπὸ τὸ ἀμπέλι τοῦ Σατὼ-Νέφ, τίποτα δὲν ἀγαποῦσε στὸν κόσμῳ ὁ Πάπας σάν τὸ μούλαρι του. Ἐκανε γι' αὐτὸ σάν τρελλός. Κάθε βράδυ, πρὶν πλαγιασθῇ, πῆγαινε νὰ ἰδῇ ὁ ἴδιος ἂν ὁ σταῦλος του εἶναι καλὰ κλεισμένος, ἂν δὲν τοῦ λείπη τίποτα στὸ παχνί του. Δὲ σηκωνότανε ποτές ἀπ' τὸ τραπέζι, ἂν δὲν ἐφτιαναν μπροστά του μιὰ μεγάλη κούπα κρασί ζεστό, ἀλλὰ Γαλλικὰ, μὲ πολλὴ ζάχαρη καὶ μυρωδικὰ κι' ἀφοῦ τῶφταναν, τὴν ἔπαιρνε τὴν κούπα καὶ μονάχος του τὴν πῆγαινε στὸ μούλαρι του, καὶ ὡς μουρμουρίζαν ὅσο θέλανε οἱ καρδινάλιοι. Χαμογελοῦσε μ' ἕνα τέτοιο τρόπο μὲς στὰ δόντια του...

Μὰ καὶ τὸ ζῶο ἄξιζε τὸν κόπο. Ἦταν μιὰ μούλα ὁμορφὴ, μαύρη μὲ βοῦλες κόκκινες, μὲ σταθερὸ πόδι, γυαλιστερὴ τρίχα, πλατεῖα γεμάτη ῥάχη, καὶ σήκωνε περήφανα ψηλὰ ἕνα χαριτωμένο κεφαλάκι, ὅλο στολισμένο μὲ φουντίτσες, κορδελίτσες κι' ἀσημένια κουνουνάκια.

(Ἐπεται συνέχεια) Σ. ΜΑΥΡΙΑΝΣ

Η ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΝΗΣΟΣ

[Μυστικόρημα ὑπὸ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ]

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'. (Συνέχεια)

Ἦταν καιρός. Ἡ λάβα ἐφθασε σὲ λίγο ὡς τὸ ἐξόγκωμα ἐκεῖνο μὲ τὸ φράκτη. Ἐκεῖ ὁ χεῖμαρος ἐφούσκωσε, σάν τὸ ποταμὶ ὕστερ' ἀπὸ βροχή, καὶ ἀπὸ λίγο νὰ ὑπερπηδῇ τὸ μόνο πρόσκομμα πού θὰ τὸν ἐμπόδιζε νὰ πλημμυρῇ ὅλο τὸ Φάρ-Ουέστ. Ἀλλὰ ὁ φράκτης κατῶρθε νὰ τὸν ἀναχαιτίσῃ καί, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ στιγμὴ δισταγμοῦ, πού ἦταν τρομερὴ, οἱ λάβες χύθηκαν στὴ λίμνη Γραντ ἀπὸ ὕψος εἰκοσι ποδιῶν.

Οἱ ἄποικοι, λαχανιασμένοι ἀπὸ τὴν κόπωση καὶ τὴν ἀγωνία, χωρὶς κίνημα, χωρὶς λέξη, παρακολουθοῦσαν τώρα τὴν πάλη τῶν δύο στοιχείων.

Τὶ θέαμα αὐτὸς ὁ πόλεμος νεροῦ καὶ φωτιάς! (*) Ποιὰ πέννα θὰ μποροῦσε νὰ τὸν περιγράψῃ, ποιὸς χρωστῆρας θὰ μποροῦσε νὰ τὸν ζωγραφίσῃ! Σκηνὴ ὑπέροχη καὶ φρικτὴ! Τὸ νερὸ ἐξατμίζονταν μὲ σφυρίγματα στὴν ἐπαφὴ τῆς ἀναβράττης λάβας. Οἱ ἄτμοι τινάζονταν ψηλὰ καὶ στριγογύριζαν, σὰ νὰ εἶχαν ἀνοιξοῖ ξαφνὰ οἱ δικλείδες μιᾶς τεράστιας ἀπορηχάντης. Ἀλλὰ ὅσο μεγάλος κι' ἂν ἦταν ὁ ὄγκος τοῦ νεροῦ πού εἶχε ἡ λίμνη, σιγά-σιγά θὰ τελείωνε, γιατί αὐτὸς δὲν ἀνανεώνονταν· ἐνῶ ἀπεναντίας ὁ χεῖμαρος, τρεφόμενος ἀπὸ πηγὴ ἀνεξάντλητη, κυλοῦσε νέα ὀλοένα κύματα ἀπὸ μεταλλὰ ἀναλυτά.

Οἱ πρῶτες λάβες πού ἔπεσαν στὴ λίμνη, στερεοποιήθηκαν ἀμέσως κι' ἐσχημάτιζαν ἕνα σῶμα πού ἔπλεε στὴν ἐπιφάνεια. Ἀπάνω 'ς αὐτὲς χύθηκαν ἄλλες λάβες πού ἐπέτρωταν ἐπίσης, ἀλλὰ τὸ σῶμα ἐβάραινε καὶ βυθίζονταν. Ἐτσι σχηματίσθηκε σάν ἕνας μῶλος, χωρὶς νὰ ξεχειλίσῃ ἡ λίμνη, γιατί τὰ νερά τῆς ὀλοένα ἐξατμίζονταν. Τὰ σφυρίγματά τους ἐσχιζαν τὸν ἀέρα δυνατὰ κι' οἱ ἄτμοι, ἀφοῦ ἀνέβαιναν ψηλὰ, ξανάπεσαν σὰ βροχὴ στὴ θάλασσα. Ἐκεῖ πού ἀπλώνονταν ἄλλοτε τὰ ἥσυχά νερά τῆς λίμνης, ἐθλεπες τώρα ἕνα σωρὸ βράχους νὰ καπνίζουν, σὰ νὰ εἶχαν ἀναδύσει ἀπὸ τὸν πυθμένα τῆς σκόπελοι. Γιατὶ οἱ πετρωμένες λάβες σωρεύονταν τώρα ἀπανωτὲς κι' ὁ μῶλος ὀλοένα ὑψώνονταν... Ἀς φαντασθῶμε μιὰ στιγμὴ, πὺς τὰ νερά τῆς λίμνης ἀναστατώνονται ἀπὸ ἕνα ἀνεμοστρόβιλο καὶ παγώνουν ἀμέσως ἀπὸ ἕνα ψυχὸς εἰκοσι βαθμῶν κάτω ἀπ' τὸ μηδέν. Μιὰ τέτοια ὄψη παρουσίαζε ἡ λίμνη, τρεῖς ὥρες ἀπὸ τὴν εἰσβολὴ τοῦ χεῖμαρος.

Ἡ φωτιὰ θὰ νικούσε τὸ νερὸ!

Ὡστόσο ἦταν εὐτύχημα γιὰ τοὺς ἀποίκους πού οἱ λάβες χύθηκαν στὴ λίμνη (*) ἴδε εἰκόνα προηγ. φύλλου, σελ. 157.

Γραντ. Εἶχαν μπροστά τους λίγες ἡμέρες ἀναχωρήσῃ. Τὸροπέδιο τῆς Τερψιθέας, τὸ Γρανιτίνιο Παλάτι καὶ τὸ ναυπηγεῖο ἦταν γιὰ τὴν ὥρα προφυλαγμένα. Αὐτὲς τὶς λίγες ἡμέρες ἐπρεπε νὰ τὶς χρησιμοποιήσουν, γιὰ νὰ ποτελειώσουν τὸ σκάφος τοῦ καραβιοῦ καὶ νὰ τὸ καταλαφίσουν. Ἐπειτα θὰ τὸ ἐβρίγχαν στὴ θάλασσα καὶ θάμπαιναν μέσα, γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο. Στὴν ἀνάγκη, μποροῦσαν νὰ τὸ ἀρματοῦσαν καὶ καθελκυμένο. Γιατὶ μὲ τὸ φόβο τῆς ἀνατινάξεως πού ἀπειλοῦσε νὰ καταστρέψῃ ὅλο τὸ νησί, δὲν εἶχαν πιά καμμιά ἀσφάλεια στὴν ξηρὰ.

Τὶς ἀκόλουθες λοιπὸν ἑξήμερες, ἀπὸ 25 ὡς 30 Ἰανουαρίου, οἱ ἄποικοι ἔκαμαν στὸ ναυπηγεῖο τόση δουλειά, ὅση θάκωναν εἰκοσι ἐργάτες. Μόλις ξεκουράζονταν, ξανάρχιζαν. Μὲ τὴν λάμψη τῶν γλογῶν πού ἐβγαίνουν ἀπὸ τὸν κρατῆρα, μποροῦσαν νὰ ἐργάζονται καὶ τὴ νύχτα.

Τὸ χύσιμο τῆς λάβας ἐξακολουθοῦσε, ἀλλὰ τώρα μὲ λιγώτερη ὁρμή. Εὐτύχημα καὶ τοῦτο, γιατί ἡ λίμνη Γραντ εἶχε γεμίσει σχεδὸν ὅλη κι' ἂν καινούργιες λάβες ἔπεφταν στὴν ἐπιφάνεια τῶν παλῶν, θὰ ἐσχύνονταν ἀπὸ κεῖ στὴν Τερψιθέα.

Ἀλλ' ἂν ἀπ' αὐτὴ τὴ μεριὰ τὸ νησί ἦταν κάπως προφυλαγμένο, δὲν συνέβαινε τὸ ἴδιο καὶ στὴν ἄλλη, τὴ δυτικὴ.

Γιατὶ ὁ δεύτερος «Ἡ ἔκρηξη ἀναστάτισε τὰ τμώσφαιρικά στρώματα...» πῆς ἄλλοτε παρὰ μιὰ ἀπέραντη θαυμαστὴ πραινάδα, τὸ ἔδαφος παρουσίαζε τώρα μιὰ ἀπέραντη ἀγρία λιθία, ἀπὸ ἡφαιστειακὲς ὕλες πετρωμένες. Ὁ Καταράκτης καὶ ἡ Εὐχαριστία δὲν ἔχουν πιά στὴ θάλασσα οὔτε μιὰ σταγόνα νερὸ κι' οἱ ἄποικοι δὲν θάκων μὲ τί νὰ σβῶσουν τὴ δίψα τους, ἂν ἡ λίμνη Γραντ ξηραίνονταν ὀλωςδιόλου. Εὐτυχῶς πού ἡ μεσημβρινὴ τῆς ἀκρῆς διατηροῦνταν ἀκόμα κι' ἐσχημάτιζε σάν ἕνα βάλτο. Ὁ βάλτος αὐτὸς ἦταν τώρα ὅλο κι' ὅλο τὸ γλυκὸ νερὸ πού εἶχε ἡ νῆσος Λίγκολν!

Στὰ βορειοδυτικὰ, διαγράφονταν μὲ τραχιὲς κι' ἀπότομες ῥάχες, τὰ ριζοβούνια τοῦ Φραγκλίνου, πού ἐμοιαζαν μὲ γιγάντιο ποδὶ ἀρπακτικοῦ πουλιοῦ, βυθισμένο στὸ ἔδαφος. Τὶ φοβερό καὶ τί θλιβερό θέαμα γιὰ τοὺς ἀποίκους!

[Ἐπεται συνέχεια.]

Εὐχαριστίας, στὸ βάλτο τῶν Ταδόνων κι' ἐκεῖθε ἀπὸ τὸ δρόμο πού ὠδηγοῦσε στὸ Πόρτο-Μπαλλόνι. Οἱ ἄποικοι, βυθισμένοι στὴν ἐργασία τους, δὲν ἐσυλλογίσθησαν νὰ νὰ προφυλαχθοῦν ἀπὸ τὰ ζῶα αὐτά, πού πολλά, — ὅπως οἱ πάνθηρες καὶ τὰ γριγοῦρουν, — ἦταν ἐπιφοδα. Ἀλλὰς τε εἶχαν ἐγκαταλείψει τὸ Γρανιτίνιο Παλάτι, δὲν θέλησαν νὰ καταφύγουν στὰ Καμίνια καὶ τὴ νύχτα τὴν περνοῦσαν σὲ μιὰ σκηνὴ στημένη κοντὰ στὸ στόμιό τῆς Εὐχαριστίας.

Καθεμέρα ὁ Κύρος Σμιθ κι' ὁ Γεδεὼν Σπίλεττ ἀνέβαιναν στὸροπέδιο τῆς Τερψιθέας. Ὁ Χάρμπερτ τοὺς συνάδευε καμμιά φορὰ, ποτὲ ὅμως ὁ Πέγκροφ, γιατί αὐτὸς δὲν μποροῦσε νὰ βλέπῃ ἀπὸ κεῖ-πάνω τὶς καταστροφὲς πού εἶχε πάθει τὸ ἀγαπημένο-του νησί!

Τὸ θέαμα ἦταν, ἀληθινὰ, θλιβερό. Ὅλο σχεδὸν τὸ δα-σμένο μέρος τοῦ νησιοῦ εἶχε τώρα ξεγυμνωθῇ. Ἐνα μόνο σύμπλεγμα ἀπὸ πράσινα δένδρα ἔμεινε ἀκόμα στὴν ἀκρῆ τῆς χερσονήσου Μερπαντίνας. Ἐδῶ κι' ἐκεῖ φαίνονταν μερικοὶ κορμοὶ, κούτσουρα ἄκλινα καὶ μαυρισμένα. Οἰκτρὴ ἦταν ἡ θέα τῶν δασῶν πού εἶχαν κατ', ἡ, καλύ-τερα, τῶν τόπων ὅπου ἦταν πρῶτα τὰ δάση. Γιατὶ ἡ λάβα τοὺς εἶχε πλημμυρῇ. Κι' ἐκεῖ πού δὲν ἔδλε-

